

Overweging: 7e zondag door het jaar

Thema: Wees barmhartig!

Lezingen: 1 Samuël 26,2.7-9.12-13.22-23 en Lucas 6,27-38

Zondag 23 februari 2025

Marleen Kremers

Aah..., de barmhartigheid. Hij slaat ons vandaag van alle kanten om de oren. Het begint met David die de kans krijgt om Saul te doden maar het niet doet. Is dit eigenlijk wel een daad van barmhartigheid? David zegt heel duidelijk tegen Abisai dat hij Saul niet mág doden omdat Saul een gezalfde is van God en die kun je nooit ongestraft doden. Dus misschien niet echt barmhartig. Maar in ieder geval krijgt Saul nog een kans.

De échte barmhartigheid begint in het evangelie volgens Lucas. Waarin Jezus zijn leerlingen oproept tot een radicaal andere manier van denken. Namelijk niet: oog om oog, tand om tand, maar verregaande vergeving en geweldloosheid.

Eigenlijk hoef ik geen preek meer te houden als je deze woorden hoort. Wat kan ik daar nog verder aan toevoegen? Lucas heeft het allemaal prima en duidelijk opgeschreven. Alles wat we nodig hebben voor ons leven staat hier in een paar verzen samengevat.

Wat mij betreft, zouden we alle zondagen dit evangeliieverhaal kunnen lezen. Meer hebben we eigenlijk niet nodig. Maar aangezien de Bijbel bestaat uit 73 boeken en het ook wel erg eentonig zou worden, is het denk ik toch beter om af te wisselen. En om toch ook een preek te houden, want dat wordt nou ook eenmaal van mij verwacht nu ik hier sta. Wat kan ik nou toevoegen aan deze prachtige, duidelijke boodschap van Jezus. Ik had bedacht om het dicht bij mezelf te houden en te vertellen over een gesprek wat ik laatst had:

Ik zat aan tafel met zeer goede vriendin van mij. Zij is ook christen, ze gaat naar de Koptische Kerk. Ik vertelde haar over een preek van mij, over die vriend van mij die super-barmhartig bezig is en eten weggeeft aan zwervers. Misschien herinnert u het zich nog. En mijn vriendin vroeg mij, bij wijze van grapje, of ik ook wel eens over haar gepreekt had. Nog niet, zei ik. Maar u begrijpt, dat was ik vanaf dat moment wel van plan. Maar waar moest het over gaan? Ze zei, heel bescheiden, dat zij niet zulke grote daden van barmhartigheid doet zoals die vriend van mij. En ik moest bekennen dat ik dat eigenlijk ook niet doe.

Daar zaten we dan even stil aan die tafel, ons allebei stiekem af te vragen hoe goede christenen wij nou eigenlijk waren. Behoorlijk ongemakkelijk dus. Datzelfde gevoel bekruipt mij ook vandaag, bij die lezing uit Lucas.

Herkent u dit ook? Het lijkt alsof Jezus het daar heeft over een soort supermens die zo barmhartig is dat hij alleen maar goede dingen in de schoot gestort krijgt.

Zulke mensen zijn er niet veel denk ik, van die supermensen. De meeste zijn gewoon heel normaal vermoed ik, zoals ikzelf. Niet buitensporig barmhartig maar gewoon redelijk en vriendelijk. Och, stel je eens voor als we allemaal supermensen zouden zijn, super christenen, dan zou de wereld er toch heel anders uitzien...

Ik zou nu kunnen zeggen dat we het toch goed doen hier met z'n allen. Dat we aardig zijn tegen elkaar en informeren hoe het ermee gaat. Dat we geen foute dingen doen en toch ook goed bezig zijn. Maar ik vraag me af of Jezus dat bedoelt en of wij daar mee geholpen zouden zijn. Het zou misschien een soort sussen zijn van ons eigen geweten. Van: 'het valt allemaal wel mee'. Terwijl Jezus het toch allemaal wat radicaler bedoelt denk ik. Misschien wilde hij ook een duidelijk punt maken met het oog op zijn naderende einde. Er was immers niet veel tijd om zijn boodschap over te brengen. En een boodschap van: 'nou jullie doen het niet verkeerd maar misschien kan het nog wat beter', is niet zo motiverend.

Aan de andere kant is deze boodschap wel zó radicaal, en ook radicaal anders dan de verhalen uit het oude testament, dat we ons er misschien wel ongemakkelijk door gaan voelen. Maar dat is nu juist ook de bedoeling denk ik. Het gaat Jezus niet om ons comfortabele leven van alledag maar hij wil het juist op het scherpst van de snede spelen. Ons aanzetten tot nadenken. Ik denk dat we diep in ons eigen hart moeten kijken om voor onszelf uit te maken of we tevreden zijn met wat we doen en hoe wij met de ander omgaan. Dat kan niemand anders voor ons bepalen. Dat is een hele persoonlijke aangelegenheid.

En dat is niet altijd gemakkelijk, nee. Dat schuurt en het trekt ons weg uit de comfort-zone. We zongen aan het begin van deze viering: wij gaan in vreugde naar dit huis. Maar het is niet altijd zo vreugdevol wat we horen, want we worden hier ook geconfronteerd met ons mens-zijn en wat dat betekent. De plussen en de minnen. Er wordt aan ons getrokken, er wordt een appél op ons gedaan. We voelen ons misschien tekortschieten, zien onszelf door de ogen van Jezus en dat is niet gemakkelijk. Doen wij die dingen die Jezus daar allemaal opnoemt? Als ik bij mezelf te rade ga dan blijft het akelig stil. Net als toen aan tafel met die goede vriendin. Ik hoor juist een stem die opnoemt wat ik allemaal niet doe van die hele waslijst.

Maar dan denk ik weer aan David, die de lans niet gebruikte om iemand mee te doorboren. En aan de woorden van Jezus: "*Oordeel en veroordeel niet, maar spreek vrij!*" Dat geldt ook voor mezelf en voor ons allemaal. Als we onze oordelen nou eens los konden laten en gewoon konden leven, helemaal zoals we zijn. Naar beeld en gelijkenis van onze Schepper. Helemaal mens en helemaal van God.

En als we dat nou ook andere mensen zouden gunnen. Dan zijn we, denk ik, al een heel eind richting dat evangelie volgens Lucas. Dan zijn we barmhartig, voor onszelf en voor elkaar.

En kunnen we voluit leven, dan zal ons allemaal gegeven worden: een goede, gestampde, geschudde en overlopende maat.